

Broedvogels van Landgoed De Hoorneboeg in 2023

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Rapportnummer: 316

Huib Casander en Dick Jonkers

Broedvogels van Landgoed De Hoorneboeg in 2023

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Broedvogelinventarisaties
broedvogels@vwggooi.nl
www.vwggooi.nl

November 2023

Uitgave VWG: 316

Huib Casander en Dick Jonkers

Foto's: Huib Casander (juli 2023)
Kaarten: SOVON

Copyright 2023 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum
Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

Intro

De inventarisaties zijn uitgevoerd door:

Pieter Bogaers
Duncan Broekhuizen
Huub Casander
Simone Galavazi
Dick Jonkers
Koos Koopmans
Rien Rense
Ad Vendrig
Carel de Vink

Impressie van het gebied

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	5
2. Inleiding	5
3. Terreinbeschrijving	6
4. Werkwijze	7
4.1 Methode	7
4.2 Route	7
4.3 Tellingen	7
4.4 Het weer	8
5. Resultaten	8
5.1 Vastgestelde soorten vogels en aantal territoria	8
5.2 Vergelijk BMP-resultaat met nestkastgegevens	10
5.3 Territoriumkaarten broedvogels	11
5.4 Niet - broedvogels	21
6. Conclusies	21
7. Aanbevelingen	22
8. Geraadpleegde bronnen	23

1. Samenvatting

In het voorjaar van 2023 is het landgoed De Hoorneboeg in Hilversum door leden van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken geïnventariseerd op broedvogels. In 2014 was dat ook al eens gebeurd.

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de BMP-methode van SOVON voor broedvogelonderzoek. Volgens de normen van het BMP-project zijn 181 broedterritoria van 28 soorten vastgesteld.

Er zijn twee soorten gevonden van de Rode Lijst (van Beusekom et al 2005). Dat zijn de Kerkuil en de Groene Specht. Zij worden als kwetsbaar aangeduid op die lijst.

Wanneer de balans wordt opgemaakt, blijkt dat de stand van negen soorten afnam, waarbij die van de Merel het meest opzienbarend is. Gelukkig bleven elf soorten gelijk in aantal; Holenduif en Houtduif namen toe. Jammer genoeg verdwenen er vijf:

Grote Lijster: Grauwe Vliegenvanger, Glanskop, Goudvink en Appelvink. De Kerkuil kon worden verwelkomd.

2. Inleiding

Het onderzochte landgoed ligt ten en zuiden van Hilversum, omgeven door de Hoorneboegsche Heide en het bosgebied de Zwarte Berg. De twee laatstgenoemde gebieden zijn eigendom van het Goois Natuurreservaat.

Het landgoed heeft een historie van enkele eeuwen. De basis ervoor is gelegd in 1792 toen er een acte van uitgifte werd opgesteld over zes morgen (ha) gronden voor het hoornsgewijze gekromde perceel Hoogenberg of Hoornboog.

Na de ontginning volgde in 1794 de bouw van een houten jachthuis met stal en heette het gebied Hilveroord. Daarna veranderde de situatie na de komst van nieuwe eigenaar. Deze nam in 1811 het initiatief om het jachthuis af te laten breken, omdat het te bouwvallig was geworden. Op die plek werd een nieuw huis geplaatst. In 1820 werd het huis verkocht. Zes jaar later was er weer een nieuwe eigenaar. Hierna volgden nog diverse andere eigenaren, vond er gebiedsuitbreiding plaats en verscheen er, verspreid over het terrein, meer bebouwing rond het grote huis. In totaal ging het om negen objecten. Uiteindelijk leidde dit alles tot de bestemming als Conferentiecentrum Hoorneboeg.

Over de natuurlijke historie van de buitenplaats is weinig bekend. Dat is merkwaardig, omdat hij deel uitmaakt van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Om daarin opgenomen te kunnen worden is een van de voorwaarden dat een dergelijk gebied zich kenmerkt door hoge natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden.

Ondanks de transformatie naar een oord voor conferentie- en retraitewerk, de doelstelling van de stichting die het landgoed beheert is, het nog steeds een oord van ruimte en rust te midden van de natuur.

Viersprong nabij de hoofdingang

3. Terreinbeschrijving

De oppervlakte van het geheel beslaat 13 ha. Het gebied wordt ontsloten door een geasfalteerde laan. Formeel is het terrein niet openbaar toegankelijk en vanaf de toegang aan het eind van de Hoorneboeglaan omheind door een hekwerk.

De padenstructuur wordt gevormd door halfverharde/verharde paadjes. Er is een centrale ontvangstruimte. Elders hier en daar enkele andere monumentale opstallen, een van recentere datum afkomstige bungalow en twee huisjes.. Dicht bij de toegang is een parkeerterrein.

Er komen nogal wat exotische boom- en struiksoorten voor, zoals de Amerikaanse eiken die de noordoost hoek van het terrein begrenzen. Exotische soorten hebben een lagere ecologische waarde dan inheemse. In termen van beheer wordt het geheel beschreven als behorend tot het type eik, beuk, berk, maar er komen eveneens grove dennen voor en een historische as met fijnsparren. Verder nog een eeuwen oude Engelse landschapstuin met rododendrons en coniferen, waaronder thuja's, een moestuin en een gazon. Afhankelijk van boombedekking erboven zien jonge bomen kans omhoog te schieten en vindt struikvoming plaats. Voor kruiden is nog maar nauwelijks plek. Er hangen enkele tientallen nestkasten.

4. Werkwijze

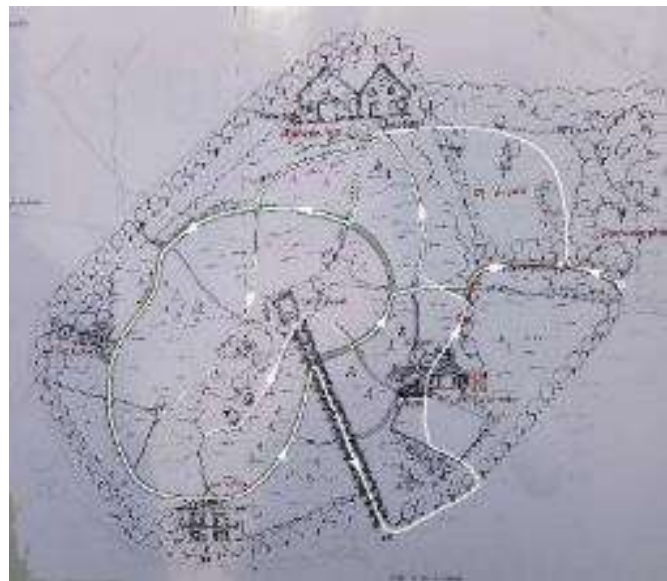
4.1 Methode

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de broedvogel monitoring methode (BMP) van SOVON (Vergeer et al, 2023).

Deze werkt als volgt. In de loop van het broedseizoen worden verschillende bezoeken aan het telgebied gebracht, waarbij alle waarnemingen van mogelijke broedvogels worden ingevoerd via een kaart op een tablet met het programma Avimap van SOVON. Deze waarnemingen worden na het veldbezoek geüpload naar de SOVON-site. Aan het eind van het seizoen wordt het aantal territoria bepaald middels automatische clustering van de waarnemingen per soort. Het resultaat van de berekening is te zien op een stippenkaart, waarbij een stip is gepositioneerd op de vroegste waarneming van de cluster binnen de SOVON-datumgrenzen.

4.2 Route

Het gebied werd volgens een vaste route op een dekkende manier doorkruist. Het traject werd wisselend 'met de klok mee' of 'tegen de klok in' gelopen.

Looproute

4.3 Tellingen

Na een verkenning op 9 februari werd het gebied elke twee weken van 11 maart t/m 17 juni geïventariseerd.

Er is op 10 mei een avondtelling verricht. Een telteam bestond regelmatig uit twee personen waarvan minimaal één ervaren teller.

Een impressie van een van de inventarisatierondes in april: Zaterdagmorgen, voor dag en dauw (al was de hei gehuld in een prachtig nevelveld). Na het nodige geduld had onze tablet de kaart gevonden. Om 6:10 uur gingen we gedrieën op pad. Toegezongen door de vroege vogels. Merel, Zwartkop, Tjiftjaf, Fitis en Roodborst het meest actief, met natuurlijk de Kool- en Pimpelmees; Bonte Vliegenvanger (4x) en Gekraagde Roodstaart (1) bevonden zich in hun achterhoede. Blij waren we met tweemaal een Goudhaantje en een roepende Groene specht. Laatstgenoemde zat net 30 meter buiten de hekken. Maar dat kan een volgende keer zomaar anders zijn. Af en toe zong er nog een zanglijster. De zangpiek daarvan was al voorbij; die lag een maand geleden. Tweemaal vloog een Buizerd over. Gaaien lieten zich horen en zien. Ook de Grote Bonte Specht roffelt niet echt uitbundig meer. Mooie aantallen van de Boomklever, Boomkruiper en Holenduif, meer dan je in een klein gebied als dit zou verwachten. Naast het genot van een vroege wandeling door een prachtig landgoed vol vogels, konden we ons ook vermaken met het bewonderen van de nodige minder algemene stinsenplanten.

Er komen nog steeds zomersoorten binnen in ons land. Volgende keer de Koekoek misschien?

Telling	Datum	Tijd
1	11 maart	06:19 - 07:47
2	25 maart	06:11 - 07:28
3	8 april	06:17 - 07:45
4	22 april	06:11 - 07:38
5	6 mei	05:17 - 07:11
6	10 mei	20:23 - 22:10
7	20 mei	04:51 - 07:08
8	3 juni	05:15 - 06:50
9	17 juni	05:45 - 07:25

4.4 Het weer

Het weer in de eerste helft van 2023, volgens KNMI.

Met een gemiddelde temperatuur van 9,7°C tegen een langjarig gemiddelde van 9,9°C was de lente iets aan de koele kant. Dit kwam vooral door april, die met een gemiddelde temperatuur van 8,7°C tegen normaal 9,8°C koel was. Maart was iets zachter dan normaal met een gemiddelde temperatuur van 7,0°C tegen normaal 6,5°C. Mei week niet veel af van het langjarig gemiddelde met 13,5°C tegen normaal 13,4°C. De lente was zeer nat met gemiddeld over het land 205 millimeter neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 148 millimeter. Zowel maart als april waren zeer nat. Mei begon ook nat met op veel dagen flinke (onweers)buien, maar halverwege de maand werd het droog. De lente week met over het land gemiddeld 562 uren zon nauwelijks af van het langjarige gemiddelde van 567 uur. Maart was vrij somber met 120 uren zon tegen 145 uur normaal. April week niet veel af van het langjarig gemiddelde met 191 uur zon tegen 195 uur normaal en mei was zonniger dan normaal met 255 uur tegen normaal 225 uur.

5. Resultaten

5.1 Vastgestelde soorten vogels en aantal territoria

	11 maart	25 maart	8 april	22 april	6 mei	10 mei	20 mei	3 juni	17 juni	aantal territoria
	06:19	06:11	06:17	06:11	05:17	20:23	04:51	05:15	05:45	
	07:47	07:28	07:45	07:38	07:11	22:10	07:08	06:50	07:25	
bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Bezoektype	zonop	zonop	zonop	zonop	zonop	avond	zonop	nacht	ochtend	
Holenduif				6	1		3	1	6	6
Houtduif	1	2	2	3	4		5	2	8	8
Kerkuil								1		1
Bosuil		1			1					1
Groene Specht		1	1	1			1			1
Grote Bonte Specht	5	6	2	6	2	2	6		3	6
Kleine Bonte Specht							1			1
Witte Kwikstaart							1			1
Winterkoning		5	8	13	6	1	9	1	6	12
Heggenmus			1							1
Roodborst	6	9	9	17	9	13	20	9	7	20
Gekraagde Roodstaart				1			1			1
Merel	6	4	10	14	9	9	23	17	9	22
Zanglijster	6	3	1	4		4	3		1	4
Zwartkop				8	4	2	10	8	6	10
Fluiter							1			1
Tjiftjaf		2	3	5	5	1	7		4	7
Fitis				1			1		1	3
Goudhaan			4	2	2		1		2	4
Vuurgoudhaan									1	1
Grauwe Vliegenvanger	Via nestkastcontrole 1 broedgeval waargenomen									1
Bonte Vliegenvanger				4	2	1	4		1	4
Pimpelmees	2	2	7	12	6		4	1	5	12
Koolmees	5	5	5	16	5		7	2	1	16
Boomklever	3	8	2	8	1		1		4	8
Boomkruiper	2	3	2	9	6	1	6		3	9
Gaai				2	1				1	1
Zwarte Kraai	1	1	1	4	1		2		1	2
Vink	8	14	9	12	4	3	18	3	12	18

Broedvogels landgoed De Hoorneboeg 2023

Vergelijk landgoed De Hoorneboeg tussen 2014 en 2023

	13 ha		omgerekend naar 100 ha	
	De Hoorneboeg		De Hoorneboeg	
	2014	2023	2014	2023
Holenduif	4	6	31	46
Houtduif	3	8	23	62
Kerkuil		1		8
Bosuil	1	1	8	8
Groene Specht	1	1	8	8
Grote Bonte Specht	9	6	69	46
Kleine Bonte Specht	2	1	15	8
Witte Kwikstaart	1	1	8	8
Winterkoning	9	12	69	92
Heggenmus	1	1	8	8
Roodborst	20	20	154	154
Gekraagde Roodstaart	1	1	8	8
Merel	31	22	238	169
Zanglijster	8	4	62	31
Grote Lijster	1		8	
Zwartkop	11	10	85	77
Fluiter	1	1	8	8
Tjiftjaf	8	7	62	54
Fitis	3	3	23	23
Goudhaan	6	4	46	31
Vuurgoudhaan	1	1	8	8
Grauwe Vliegenvanger	2	1	15	8
Bonte Vliegenvanger	3	4	23	31
Glanskop	1		8	
Pimpelmees	15	12	115	92
Koolmees	16	16	123	123
Staartmees	1		8	
Boomklever	8	8	62	62
Boomkruiper	9	9	69	69
Gaai	2	1	15	8
Zwarte Kraai	1	2	8	15
Vink	12	18	92	138
Goudvink	2		15	
Appelvink	2		15	
Aantal soorten	33	29		

Ten opzichte van 2014 zijn er in 2023 5 soorten minder die tot territoria hebben geleid. Opvallend is echter dat er maar weinig verschil zit tussen de aantallen territoria in 2014 en 2023. Het lijkt wel of de tijd heeft stilgestaan.

Glanskop en Appelvink hadden in 2014 territoria en zijn in 2023 wel waargenomen maar het aantal waarnemingen was te klein om te voldoen aan de eisen die gelden voor een territorium. Grote Lijster, Grauwe Vliegenvanger, Staartmees, en Goudvink hadden in 2014 nog territoria, maar zijn in 2023 zelfs niet gesignaleerd op De Hoorneboeg. Daarentegen is in 2023 een territorium van de Kerkuil vastgesteld. Een nieuwkomer.

5.2 Vergelijk BMP-resultaat met nestkastgegevens

In de onderzochte gebieden hangen ca 30 nestkasten van de VWG in diverse uitvoeringen voor specifieke vogelsoorten.

De nestkasten worden regelmatig gecontroleerd, waardoor vele gegevens beschikbaar zijn over de broedgevallen in deze nestkasten.

Tijdens de BMP-inventarisaties werden 21 van deze kasten bezet door zeven vogelsoorten en kwamen daarbij tot een broedresultaat. Hierbij zijn zelfs 6 kasten die na het 1e broedsel nog eens worden gebruikt voor een tweede, waarbij slechts één kast wordt gebruikt door de zelfde soort.

Broedvogel	aantal nestkasten 1e legsel	aantal nestkasten 2e legsel	Territoria vlgs inventarisatie	Nestkast /BMP	Datum 1 ^e ei	Ei	Juv
Holenduif		1	6	17%	14-jul	2	2
Pimpelmees	5		12	67%	13-apr	42	22
Pimpelmees		3			30-mei	10	7
Koolmees	11		16	69%	18-apr	66	18
Gekraagde Roodstaart	1		1	100%	5-mei	6	5
Boomklever	2		8	25%	12-apr	7	6
Bonte Vliegenvanger	1		4	75%	13-apr	5	5
Bonte Vliegenvanger		2			4-mei		
Grauwe Vliegenvanger	1				30-apr	5	3
	21	6	47			143	66

Waarnemingen via de Sovon-inventarisatiemethode hebben bij de Grauwe Vliegenvanger niet tot een territorium geleid, maar bij nestkastcontrole is gebleken dat hij wel degelijk hier heeft gebroed!. Daarom is hij ook in de totaal tabel meegenomen.

Deze vogel houdt zich netjes aan de woonvoorschriften en vestigt zich in een Vliegenvangerkast.

Ook de Gekraagde Roodstaart maakt gebruik van een kast bestemd voor Vliegenvangers.

Boomklevers doen het in een Koolmeeskast.

De Holenduif kan lezen en betreft een Holenduivenkast.

De twee Bonte Vliegenvangers maakten gebruik van een Koolmeeskast.

Pimpelmees en Koolmees hebben nergens moeite mee en pakken elke woning die voorhanden is.

In de Kerkuilkast is geen broedsel gevonden hoewel volgens de BMP-methode een territorium is vastgesteld. Mogelijk dat de uil ergens anders een onderkomen heeft gevonden.

Bij een al eerder uitgevoerd vergelijk tussen nestkastresultaten en aantallen territoria volgens de BMP-methode (rapport 280 Crailo e.o. uit 2019) werden voor wat betreft Kool- en Pimpelmees andere conclusies getrokken.

De veel voorkomende soorten Koolmees en Pimpelmees werden daar met 111% respectievelijk 170% meer geteld in de nestkasten dan via BMP. Hier is dat slechts 67% en 69% ten opzichte van de BMP-resultaten.

Wat betreft de weinig voorkomende soorten in de nestkasten is het algemene beeld dat er met de BMP-methode meer territoria zijn vastgesteld dan het aantal broedgevallen in nestkasten.

Dat is volgens verwachting.

5.3 Territoriumkaarten broedvogels

In deze paragraaf zijn de waargenomen broedvogels per soort beschreven. Elke stip op de stippenkaartjes staat in het centrum van het territorium. De volgorde is die zoals door SOVON wordt gehanteerd.

Holenduif _____ 6 territoria

Kennelijk waren er binnen het gebied net zoals in 2014 genoeg geschikte nestgelegenheden.

Houtduif _____ 8 territoria

De houtduif is hier met 8 paren goed vertegenwoordigd.

Kerkuil 1 territorium

Kerkuil 1 territorium

Een nieuwkomer ten opzichte van de inventarisatie in 2014. Hij broedt in een nestkast.

Bosuil 1 territorium

Bosuil 1 territorium

Geen onbekende in dit gebied. Is nog altijd te horen. Het is echter onbekend waar de bosuil broedt. Van concurrentie tussen deze en vorige soort lijkt geen sprake te zijn.

Groene Specht 1 territorium

Groene Specht 1 territorium

Net als bij de vorige inventarisatie in 2014 was er een paar. Vermoedelijk is dit ook in de tussentijdse jaren het geval geweest. Of er een relatie is met de in 2014 veronderstelde mogelijke aanwezigheid van Gele Weidemieren als voedselbron is niet onderzocht.

Grote Bonte Specht 5 territoria

Grote Bonte Specht 6 territoria

Er lijkt sprake te zijn van een afname. De oorzaak daarvan is niet bekend. In een bos als dit met zoveel oude bomen komt hij goed aan zijn trekken.

Kleine Bonte Specht 1 territorium

Kleine Bonte Specht 1 territorium

Over de huidige populatie in het Gooi en omstreken zijn geen gegevens beschikbaar. Vermoedelijk is er in zijn status -schaarse broedvogel- niets veranderd.

Witte Kwikstaart 1 territorium

Witte Kwikstaart 1 territorium

Deze bezet van jaar tot jaar een plek van de dicht bij elkaar liggende locaties Schuur of Stalheim.

Winterkoning 12 territoria

Winterkoning _____ 12 territoria

Deze kleine dreumes vertoonde een behoorlijke verspreiding en nam in aantal toe. Dichte lage vegetatie is al voldoende. Een stapel boomstammen kan evenzo toereikend zijn om het nestje in te bouwen.

Heggenmus 1 territorium

Heggenmus _____ 1 territorium

Het verschil in aantal met vorige soort is opmerkelijk. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit, dat de soort een voorkeur heeft voor lage houtige vegetatie, waaronder hagen e.d.

Roodborst 20 territoria

Roodborst _____ 20 territoria

Wanneer er een soort is die niet eenkennig is bij de keuze van zijn broedplek op het landgoed dan is het wel de Roodborst. Zo'n plek loopt uiteen van een gat in de grond tot gras-, blad-, en kruidenhoopjes toe. Na de Merel is het hier de talrijkste broedvogel.

Gekraagde Roodstaart 1 territorium

Gekraagde Roodstaart 1 territorium

Deze soort weet zich nog steeds te handhaven.

Merel 22 territoria

Merel 22 territoria

De Zwarte Lijster, zoals hij ook wel wordt genoemd, is de talrijkste broedvogel in het gebied. Hij is in vrijwel alle delen vastgesteld, zelfs bij bebouwing.

Zanglijster 4 territoria

Zanglijster 4 territoria

De soort komt in een veel kleiner aantal voor dan de Merel en de stand is t.o.v. 2014 gehalveerd. De biotoop lijkt nog steeds geschikt te zijn.

Zwartkop 10 territoria

De zwartkop is een loofzanger die het nest goed verborgen op of even boven de dichte kruidlaag bouwt. Volgens de territoriumkaart waren er tien van dit soort plekken aanwezig.

Fluiter 1 territorium

Zowel in 2014 als in 2023 is een territorium vastgesteld. Hij heeft een voorkeur voor hoog opgaand beuken- en eikenbos. Vooral beuken zijn volop aanwezig. Het nest bevindt zich op de grond, af en toe in een holte van beuken of eiken met dode varens, blad en gras. Een dergelijke situatie komt op de Horneboeg maar heel weinig voor en beperkt daardoor het voorkomen.

Tjiftjaf 7 territoria

Loofbossen met open plekken behoren tot de gebieden waarin deze loofzanger graag nestelt in een dichte plantenlaag.

Fitis 3 territoria

Fitis

3 territoria

De veel op de vorige soort lijkende Fitis houdt zich vooral op in randen met lichte ondergroei en is minder aan hoog geboomte gebonden. In 2014 kwam hij niet voor op het landgoed. Het is onbekend of dit eerder wel zo was. Mogelijk is met zijn komst een nieuwe trend ingezet.

Goudhaan 4 territoria

Goudhaan

4 territoria

Dit vrij talrijke vogeltje bezette in naaldbomen, die zijn specifieke leefgebied vormen, enkele territoria. Het waren er minder dan tijdens het vorige onderzoek.

Vuurgoudhaan 1 territorium

Vuurgoudhaan

1 territorium

Familieid van de voorgaande soort is eveneens een bewoner van hoge sparren en is een schaarse broedvogel in onze contreien.

Bonte Vliegenvanger 4 territoria

Bonte Vliegenvanger 4 territoria

Bijna alle bonte vliegenvangers broeden in nestkasten, enkele in boomholtes. Vanaf een zitpost maken ze korte vluchten achter vliegende insecten aan, en vangen deze in volle vlucht.

Pimpelmees 12 territoria

Pimpelmees 12 territoria

Vergeleken met de vorige inventarisatie is de stand van deze holenbroeder iets achteruit gegaan.

Koolmees 16 territoria

Koolmees 16 territoria

Er was eenzelfde aantal territoria als in 2014 van deze holenbroeder, die nogal eens als dominant wordt gezien t.o.v. de Pimpelmees. Dit jaar wordt het tegendeel bijna bewezen door een verschil van slecht enkele paren.

Boomklever 8 territoria

Boomklever 8 territoria

Het aantal territoria bleef gelijk. Deze soort kan de ingang van zijn nestholte vernauwen door grond vermengd met speeksel aan te brengen.

Boomkruiper 9 territoria

Boomkruiper 9 territoria

De stand van deze soort bleef ook gelijk. Hij broedt in spleten, maar ook in scheuren of ruimtes in schors achter bomen.

Gaai 1 territorium

Gaai 1 territorium

Het voorkomen van deze krassende eikelzoeker met slechts één paar zal vogelliefhebbers als muziek in de oren klinken. "Rovers zijn het" is een uitspraak die nogal een wordt gedaan.

Zwarte Kraai 2 territoria

De hoge bomen die nestgelegenheid bieden zijn een prima uitvalsbasis voor de foeragevluchten naar de bosopstanden van de Zwarte Berg en de Hoorneboegsche Heide.

Vink 18 territoria

De Vink neemt qua talrijkheid de vierde plaats in op de ranglijst. Het bomenbestand biedt tal van mogelijkheden om een nest te bouwen in een takvorm of op een tak.. Het leefgebied op het landgoed biedt voldoende insecten en hun larven, spinnen en wormen, die de voornaamste voedselbron zijn..

Panorama van de moestuin bij de Tuinman

5.4 Niet - broedvogels

Behalve de besproken broedvogels zijn tijdens de tellingen ook niet-broedvogels genoteerd. Hieronder een opsomming van de soorten die tijdens de tellingen foeragerend of zingend zijn aangetroffen. De koekoek werd een keer buiten het gebied gehoord.

bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nijlgans									1
Buizerd				1					
Koekoek					(1)				
Zwarte Specht							1		
Glanskop							1		
Appelvink									1
Overige soorten									
Haas							1		
Konijn							1		
Eekhoorn					1		1		

6. Conclusies

Het aantal aangetroffen vogelsoorten is iets kleiner dan in andere, gelijksoortige, gebieden in het Gooi. Wel is de dichtheid -het aantal paren per 100 ha- van diverse soorten wat hoger dan in andere terreinen. De eerste indruk tijdens de inventarisaties was dat het aantal vogels wat tegenviel. De cijfers tonen echter het tegenovergestelde!

Landgoed De Hoorneboeg blijkt een bastion te zijn voor vogels. We vermoeden dat de relatief lage recreatiedruk en de afwisselende begroeiing hierbij een positieve rol spelen.

Enkele soorten die wel zingend, of met een territorium indicerend gedrag zijn waargenomen, maar geen territorium hebben opgeleverd zijn: Zwarte Specht, Glanskop en Koekoek (buiten het gebied).

Het gebied bevat een redelijke variatie aan boomsoorten, zoals loof-, en naaldhout-, en beuken en dit wordt ook weerspiegeld in de populatie broedvogels. Typerend ervan zijn Vink, Zwartkop, Roodborst en Winterkoning. Zij halen hoge dichtheden.

Van de specifieke soorten voor naaldhout, vinden we hier Goudhaan en Vuurgoudhaan.

De op sommige plaatsen aanwezige ondergroei biedt bescherming aan soorten, zoals de Zanglijster, Roodborst, Merel en Winterkoning.

Holenbroeders waaronder Grote Bonte Specht, Boomkruiper en Boomklever komen in het gebied aan hun trekken.

28 verschillende soorten broedvogels waren in 2023 aanwezig; het waren er drie minder dan tijdens de inventarisatie van 2014..De Grote Lijster, Appelvink, Glanskop en Goudvink bleken verdwenen te zijn. Als nieuwe soort kon de Kerkuil verwelkomd worden, een vogel van de Rode Lijst. Er was een toename bij zes soorten: Holenduif, Houtduif, Bonte Vliegenvanger, Zwarte Kraai en Vink.. Verheugend was ook dat het aantal paren van twaalf soorten hetzelfde was gebleven. Het ging hier om de Bosuil, Groene Specht, Witte Kwikstaart, Heggenmus, Roodborst, Gekraagde Roodstaart, Fluiter, Fitis, Vuurgoudhaan, Boomklever en Boomkruiper.

Afname vond plaats bij Kleine en Grote Bonte Specht, Merel, Zanglijster, Zwartkop en Goudhaan.

7. Aanbevelingen

Zoals blijkt uit de resultaten is het aantal territoria in de ondergroei gering. Het stimuleren van plantengroei door open plekken te creëren is gewenst. Verder kan een uitbreiding van de struikvorming ook bevorderend zijn, evenals het maken van takkenrillen van snoeihout.

De omheining bij de grens met het Goois Natuurreservaat is een harde onaantrekkelijk, en goed zichtbaar. Door een altijd groene haag aan te planten wordt het zicht niet alleen aantrekkelijker, maar ontstaat er ook een aanzienlijke uitbreiding van broedgelegenheid.

De stand van de Merel, die behoorlijk is afgenomen kan hierdoor wellicht worden opgekrikt.

Het beperkt voorkomen van de Grauwe Vliegenvanger, een halfholenbroeder, kan veroorzaakt zijn door gebrek aan nestgelegenheid. In samenwerking met de nestkastcontroleur van de Hoorneboeg (Gerard Mijnhout) kan overwogen worden om die op speciale geschikte plekken te gaan aanbieden.

Het verschaffen van richeltjes op plaatsen met bebouwing waardoor goede aan- en afvliegmogelijkheden, kan ertoe leiden, dat vogels daar gebruik maken om er op te gaan nestelen.

Overgang naar het omliggende gebied

8. Geraadpleegde bronnen

- Jolles, M.W., 1986. De Hoorneboeg. Vrienden van 't Gooi 4 (1): 35 – 42.
- Voort, H. van. Hilveroord, vanouds Hoorneboeg in Coops, C. 2000. (eindredactie). Oorden van schoonheid. Uitgeverij Verloren, Hilversum: 89 -106.
- Beusekom, R. van, Huigen, P., Huatings, F., Pater, K. de & Thissen. J. Thissen (redactie) 2005. Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels, Tirion Uitgevers, Baarn.
- Jonkers, D.A. 2014, Broedvogels van landgoed De Hoorneboeg in 2014. Rapport nr. 233. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken.
- Casander H. & Rense R. 2019, Broedvogels van Bikbergen, Crailo, De Beek, Reigerseiland en Oud Bussem 2019. Rapport nr. 280. Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken.
- Vergeer J.W., Boele A., van Bruggen J. & van Turnhout C. 2023. Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen..